

KRÖNIKA Serbien

Torr tofs. Man går inte ut med vått hår i Serbien, inte ens under sommarhalvåret. Då kan man riskera att bli sjuk, och tvingas in i den serbiska vårdkarusellen – och korruptionen.

ARKIVFOTO: EMMA LARSSON

Det hänger på håret

”Jag är i ditt kvarter, vill du komma ner och ta en kaffe?” frågar jag över mobilen sådär sydeuropeiskt spontant.

”Nej jag kan inte, jag har just tvättat håret”, svarar Jelena.

Nej, man går inte ut med vått hår i Serbien, inte ens under sommarhalvåret. Om man inte vill bli sjuk, förstås.

Jämte vått hår är ”promaja” något av det mest hälsovådliga man kan utsätta sig för. Utlänningar i Serbien lär sig snabbt ordet, som betyder drag. Alla möjliga sjukdomstillstånd kan drabba den som sitter i drag.

Men den absolut vanligaste förklaringen till trötthet, huvud- eller ledvärk, lågt, eller för den delen högt, blodtryck är ändå vädret. Väderleksrapporterna på tv informerar alltid om hur den aktuella väderleken drabbar äldre, hjärt- eller lungsjuka. Yppa ett symptom och du får en väderrelaterad diagnos i retur.

I de få fall när vädret kan uteslutas som sjukdomsorsak är serber ändå snabba att ställa diagnoser och föreslå behandling av symptom. Förklaringen till det stora antalet självutnämnda experter finns i berättelser om nittioalets krig, inflation och sanktioner som ledde till kollaps av de samhällsbärande institutionerna, inte minst sjukvården. När ingen vård fanns att räkna med vände man sig till läkarlexikon och uppslagsverk och diagnosticerade sig själv.

Christina Wassholm

utland@sydsvenskan.se

Korruption i världen

”Idag är läget bättre, men förtroendet för sjukvården är fortsatt lågt. Det blir inte bättre av de ständiga korruptionsskandalerna.”

Idag är läget bättre, men förtroendet för sjukvården är fortsatt lågt. Det blir inte bättre av de ständiga korruptionsskandalerna, som alldeles nyligen när en välkänd kirurg på ett av Belgrads största sjukhus arresterades, anklagad för att ha tagit emot 300 euro för en knäoperation utanför kösystemet.

Polisen har numera en särskild enhet som utreder korruption inom sjukvården. Var fjärde serb uppger att de betalat mutor för vård, och vissa typer av betalningar vid sidan är så vanliga att

de får anses vara en del av systemet, som för epiduralbedövning vid förlossning.

När folk i min närhet behöver operation av skador eller behandling för dåliga hjärtan går telefonerna varma för att hitta de rätta kontakterna. Barndomskamratens dotter går visst på samma dagis som kirurgens barn, kan det vara en framkomlig väg? Utan kontakter är du ingenting i Serbien, och det drabbar hårdast när du är sjuk.

På Belgrads sjukhuset Banjica är det mesta orört sedan sextioalets. Sängarna står tätt i rummen och kuddar är hårdvaluta – några patienter får rulla ihop en filt och stoppa i örngottet. Anhöriga bär med sig toalettpapper (sådant finns inte på sjukhusets toaletter) samt det obligatoriska kaffepaketet till sjuksköterskorna.

Det där kaffet kan vara skillnaden mellan en värktablet under kvällsronden och ingen värktablet alls. Inte för att sjuksköterskorna är sadister, de är bara underbetalda och överbelastade.

Till läkarna räcker inte kaffe långt, det är tyngre saker som gäller inför operationen eller förlossningen. I korridoren ackompanjeras läkarnas steg av klirret från whiskeyflaskor. Facket kräver löneökning på 20 procent och menar att det är enda sättet att komma tillrätta med korruptionen.

Det är nog en god idé att både föna håret och undvika drag. Dumt att riskera att bli sjuk.

JEMEN

Sju dödade i drönarattack

Minst sju misstänkta al-Qaidaanhängare dödades igår när de attackerades av ett förarlöst flygplan, en så kallad drönare, i Jemen, uppger en lokal tjänsteman.

TT-AFP

STOCKHOLM

Barnporrhärva utreds i Kanada

Minst 21 människor har gripits i Kanada som misstänkta i en nationell barnpornografisk utredning, uppger polis enligt BBC. Hundratusentals bilder ska ha hittats på fler än 100 datorer och tusentals skivor som beslagtogs i Operation Snapshot. En fjortonårig pojke ska också ha tagits om hand, efter att ha utnyttjats av en närstående till familjen under fem år.

TT

NED

Färre bönder

Antalet lantbrukare i Norge har sjunkit med nästan 40 procent under 2000-talet. Bland yngre är nedgången ännu mer dramatisk – minus 56 procent, skriver tidningen Nationen.

1999 fanns det 69959 bönder i Norge enligt Statistisk sentralbyrå (SSB). 2011 var antalet nere i 42831, en nedgång med 39 procent.

TT-NTB

KÖPENHAMN

Danskar jagar varg på Jylland

Ornitologer säger sig ha sett en varg i nationalparken Thy på Jylland västkust. Rovdjuret har inte med säkerhet setts i landet sedan 1813. För att bringa klarhet i saken har Statens Naturhistoriska Museum utlyst en belöning till den som kan fånga vargen – på rörlig film. 5 000 kronor utlovas – och en rundvandring på museet.

TT

STAVANGER

Norsk plattform riskerar kollaps

Den norska oljeplattformen Ymer, belägen i Nordsjön, riskerar att kollapsa om den inte säkras innan vinterstormarna drar in. Det fastslår dess operatör, Talisman.

Enligt den norska tillsynsmyndigheten Petroleumstilsynet är läget inte farligt för människor och det finns ingen risk för oljeutsläpp vid plattformen.

TT-NTB